

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 3,489 คน เป็นนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน โดยกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางสำเร็จของ Krejcie และ Morgan เพื่อศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3

เครื่องมือที่ใช้วิจัยครั้งนี้ เป็นแบบทดสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 66 ข้อ เป็นแบบทดสอบสถานการณ์สมมติแบบเลือกตอบจำนวน 3 ตัวเลือก เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยใช้วัดคุณลักษณะประชาธิปไตยของนักเรียน 3 ด้าน คือ ด้านการยอมรับ ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ชี้แนะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และใช้วิธีการให้คะแนนตามระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของ โคลเบอร์ก (Kohlberg)

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบวัดคุณลักษณะ
 ประชาธิปไตย ฉบับที่สร้างขึ้นจำนวน 66 ข้อ ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบคุณภาพ
 ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา จากนั้นนำแบบวัดไปทดสอบครั้งที่ 1 เป็นการทดลองใช้เครื่องมือ
 (Try out) กับนักเรียนจำนวน 100 คน นำข้อมูลจากการทดลองมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก
 รายข้อ เพื่อคัดเลือกข้อสอบที่ถึงเกณฑ์ และตัดข้อที่ไม่ถึงเกณฑ์ออก รวบรวมเป็นฉบับใหม่
 จำนวน 60 ข้อ นำไปทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของแบบวัด กับนักเรียนจำนวน 420 คน
 ซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่ซ้ำเดิม นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ เพื่อคัด
 เลือกข้อที่ถึงเกณฑ์ ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ค่า
 ความเชื่อมั่น รวบรวมเป็นฉบับสมบูรณ์ ได้ข้อสอบจำนวน 55 ข้อ ไปทดสอบครั้งที่ 3 เพื่อ
 ศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 347 คน นำผลการทดสอบมา
 วิเคราะห์โดยพิจารณาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 ที่ผู้วิจัยรวบรวมเป็นฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อศึกษา
 คุณลักษณะประชาธิปไตยจำนวน 55 ข้อ ประกอบด้วย ด้านการยอมรับ จำนวน 27 ข้อ ด้าน
 สามัคคีธรรม จำนวน 13 ข้อ ด้านปัญญาธรรม จำนวน 15 ข้อ สรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. การหาคุณภาพของแบบวัด

1.1 ค่าอำนาจจำแนก

แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ตั้งแต่ .074 ถึง .900 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อสอบที่มี
 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า .20 ผู้วิจัยได้
 คัดออก เหลือข้อสอบ จำนวน 55 ข้อ สรุปค่าอำนาจจำแนกและผลการพิจารณาในแต่ละด้าน
 ดังนี้

ด้านที่ 1 การยอมรับ จำนวนข้อสอบ 30 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนน
 ระหว่าง .074 ถึง .900 ข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำ จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 1,7,30 ผู้วิจัยจึงคัดออก

และเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ จำนวน 27 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .218 ถึง .900

ด้านที่ 2 สามัคคีธรรม จำนวนข้อสอบ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนระหว่าง .119 ถึง .561 ข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 43 , 44 ผู้วิจัยจึงคัดออกและเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ จำนวน 13 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .215 ถึง .630

ด้านที่ 3 ปัญญาธรรม จำนวนข้อสอบ 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .220 ถึง .535 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยไว้ทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .220 ถึง .535

ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

จากการทดสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คนนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบด้วยโปรแกรมลิสเรล เป็นดังนี้

องค์ประกอบด้านที่ 1 ด้านคารวธรรม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านคารวธรรม พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.95 GFI เท่ากับ 0.89 AGFI เท่ากับ 0.87 RMSEA เท่ากับ 0.048

องค์ประกอบด้านที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านสามัคคีธรรม พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.99 GFI เท่ากับ 0.95 AGFI เท่ากับ 0.93 RMSEA = 0.049

องค์ประกอบด้านที่ 3 ด้านปัญญาธรรม ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านปัญญาธรรม พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.93 GFI เท่ากับ 0.95 AGFI เท่ากับ 0.93 RMSEA = 0.047

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดทั้ง 3 ด้าน ของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยมีค่า RMSEA ต่ำกว่า .05 ทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 ที่ใช้ในการวิจัยสร้างได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในทางการวิจัยได้

ค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับเท่ากับ .896 ถือว่าแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะเชื่อมั่น ได้จริง

หลังจากหาคุณภาพของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเสร็จเรียบร้อยแล้ว คงเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย จำนวน 55 ข้อ ผู้วิจัยจึง ได้จัดเรียงข้อสอบใหม่ให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ นำไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 347 คน เพื่อศึกษาคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นลำดับต่อไป

2. การหาค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการยอมรับ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านการยอมรับ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านการยอมรับ ได้แก่ การเคารพกฎหมายและกติกาของสังคม เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและบุคคลอื่น ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอ่อนน้อมถ่อมตนรู้จักกาลเทศะ การเป็นผู้รับฟังที่ดีให้เกียรติผู้อื่น การยอมรับผิดและการให้อภัย ความกตัญญูกตเวที ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 ด้านสามัคคีธรรม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านสามัคคีธรรม ได้แก่ มีจิตสาธารณะ เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การมีส่วนร่วมกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย การมีส่วนร่วมในการป้องกัน แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ด้านปัญญาธรรม พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีคุณลักษณะประชาธิปไตยด้านปัญญาธรรม ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและยอมรับเมื่อผู้อื่นมีเหตุผลที่ดีกว่า การตัดสินใจโดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลค่าสถิติของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามลำดับ ดังนี้

1. ค่าสถิติของแบบวัด

1.1 ค่าอำนาจจำแนก

จากการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ในโรงเรียนที่ทำการสุ่ม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้แก่ โรงเรียนเข็ญยั้งพิทยาคม แบบทดสอบวัดจำนวน 66 ข้อ ที่ผ่านการประเมินหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ แล้วเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้ค่า Item Total Correlation จากโปรแกรมสำเร็จรูป และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้ พบว่า แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 66 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ตั้งแต่ .094 ถึง .883 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้เฉพาะข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ส่วนข้อสอบบางข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า .20 ผู้วิจัยได้คัดออก สรุปค่าอำนาจจำแนกและผลการพิจารณาในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 คารวธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .094 ถึง .778 ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำ จำนวน 6 ข้อ คือ ข้อ 1, 5, 13, 17, 25, 32 ผู้วิจัยจึงคัดออกและเหลือข้อสอบคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ

ด้านที่ 2 สามัคคีธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .274 ถึง .873 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบคุณลักษณะประชาธิปไตยไว้ทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ

ด้านที่ 3 ปัญญาธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .210 ถึง .883 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบคุณลักษณะประชาธิปไตยไว้ทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ

หลังจากคัดเลือกข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เสร็จเรียบร้อยแล้วคงเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย จำนวน 60 ข้อ ผู้วิจัยจึงได้จัดเรียงข้อสอบใหม่แล้วนำไปทดสอบครั้งที่ 2 กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 420 คน จาก 10 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่ไม่ซ้ำเดิม เพื่อหาคุณภาพของแบบวัด โดยวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ค่า Item Total Correlation จากโปรแกรมสำเร็จรูปและคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปไว้ ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ตั้งแต่ .074 ถึง .900 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบรรณ คับพวง (2550 : 111- 118) แสดงให้เห็นว่าแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ค่าอำนาจจำแนกเป็นไปตามกำหนด และผลการพิจารณาในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

ด้านที่ 1 คารวธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .019 ถึง .900 ข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำ จำนวน 3 ข้อ คือ ข้อ 1,7,30 ผู้วิจัยจึงคัดออกและเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ จำนวน 27 ข้อ

ด้านที่ 2 สามัคคีธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .119 ถึง .561 ข้อที่มีอำนาจจำแนกต่ำจำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 43 , 44 ผู้วิจัยจึงคัดออกและเหลือข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยคัดเลือกไว้ จำนวน 13 ข้อ

ด้านที่ 3 ปัญญาธรรม มีค่าอำนาจจำแนกของคะแนนตั้งแต่ .220 ถึง .535 ทุกข้อมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยไว้ทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ

หลังจากคัดเลือกข้อสอบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้จัดเรียงข้อสอบใหม่ให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 55 ข้อ นำไปทดสอบครั้งที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเป็นลำดับต่อไป

จากการทดสอบครั้งที่ 1 เพื่อทดลองใช้เครื่องมือ (Try Out) และการทดสอบครั้งที่ 2 เพื่อหาคุณภาพของแบบวัด พบว่า บางข้อมีอำนาจจำแนกต่ำ บางข้อมีอำนาจจำแนกสูง แม้ว่าแบบวัดจะผ่านการคัดเลือกมาแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างเดิม จำนวนกลุ่มตัวอย่างและบริบทของสถานที่ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สุพัฒน์ สุขมลสันต์ (2542 : 33) ที่กล่าวว่า ค่าอำนาจจำแนกจะไม่เป็นมาตรฐาน เพราะการทดสอบแต่ละครั้งเมื่อเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างค่าเหล่านี้จะเปลี่ยนไป และ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 302 - 304) ที่กล่าวว่า ค่าอำนาจจำแนก คือ สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมนั่นเอง โดยทั่วไปถ้ามีค่า .20 ขึ้นไป ถือว่ามีอำนาจจำแนกใช้ได้และยังดี สอดคล้องกับ บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 83) กล่าวว่า ข้อสอบที่มีคุณภาพในด้านอำนาจจำแนก ควรมีค่าอำนาจจำแนกเป็นบวก ยิ่งมีค่ามากยิ่งดี ข้อที่ได้รับการคัดเลือกเข้าเป็นแบบทดสอบ จะต้องมีค่าอำนาจจำแนกไม่ต่ำกว่า .20 แสดงให้เห็นว่า แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่ได้ มีค่าอำนาจจำแนกเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดทุกข้อ

1.2 ค่าความเชื่อมั่น

ผู้วิจัยนำผลการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดสอบครั้งที่ 2 มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย โดยรวมทั้งฉบับสูงถึง .896 จึงถือว่าแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นสูงเพียงพอที่จะเชื่อมั่นได้จริง สอดคล้องกับ สุบรรณ คับพวง (2550 : 111- 118) และ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2543 : 317) ที่กล่าวว่า เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัย ควรมีความเชื่อมั่นอย่างต่ำอยู่ที่ .750 จะเหมาะสมกว่า สรุปได้ว่าแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและมีค่าความเชื่อถือได้สูงเพียงพอที่จะเชื่อถือได้จริง

1.3 ค่าความเที่ยงตรงของแบบวัด

1.3.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำคำนิยาม ตัวชี้วัด/พฤติกรรมบ่งชี้ คุณลักษณะประชาธิปไตยแต่ละด้านแบบทดสอบพร้อมเฉลยและระดับการให้คะแนนตามระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาข้อคำถามและตัวเลือกตอบรายข้อ โดยแบบทดสอบเบื้องต้นมี 66 ข้อ พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่างข้อคำถาม ตัวเลือก

ระดับการให้คะแนน โดยแยกเป็นคุณลักษณะประชาธิปไตยแต่ละด้าน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน พิจารณาค่าความสอดคล้องระหว่างแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยกับข้อคำถาม ตัวเลือกการใช้ภาษาที่ผู้วิจัยกำหนด สอดคล้องกันตามแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกันเป็นรายข้อ ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นตั้งแต่ .80 ขึ้นไปทุกข้อ ผ่านเกณฑ์การพิจารณาสามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้ทั้ง 66 ข้อ สรุปได้ว่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงตามมาตรฐาน

1.3.2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบด้วยโปรแกรมลิสเรล ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันทั้ง 3 ด้าน แบ่งเป็น 3 โมเดล คือ

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านคุณธรรม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.95 GFI เท่ากับ 0.89 AGFI เท่ากับ 0.87 RMSEA เท่ากับ 0.048

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านสามัคคีธรรม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.99 GFI เท่ากับ 0.95 AGFI เท่ากับ 0.93 RMSEA = 0.049

ผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดด้านปัญญาธรรม พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี χ^2/df เท่ากับ 1.93 GFI เท่ากับ 0.95 AGFI เท่ากับ 0.93 RMSEA = 0.047

จากผลการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบเชิงยืนยันในโมเดลการวัดทั้ง 3 ด้าน ของแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สัดส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์ (χ^2) กับองศาอิสระ (df) มีค่าไม่เกิน 2 และค่า RMSEA ต่ำกว่า .05 ทุกด้าน สอดคล้องและเป็นไปตามเกณฑ์ที่ สุกมาส อังสุโชติ และคณะ (2554 : 125) กล่าวไว้ว่า Goodness of Fit Statistics ที่ใช้เป็นเกณฑ์เพื่อพิจารณาว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย ค่า χ^2 ควรไม่มีนัยสำคัญ ค่า χ^2/df ไม่ควรเกิน 2 ค่า และค่า RMSEA และค่า Standard RMR ต่ำกว่า .05 แสดงให้เห็นว่า แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 ที่ใช้ในการวิจัยสร้างได้อย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับในทางการวิจัยได้

2. ค่าสถิติพื้นฐาน

ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยโดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ย ดังนี้

ด้านที่ 1 คารวธรรม มีค่าเฉลี่ย 2.75 อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 2 สามัคคีธรรม มีค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับมาก

ด้านที่ 3 ปัญญาธรรม มีค่าเฉลี่ย 2.74 อยู่ในระดับมาก

พบว่า คุณลักษณะประชาธิปไตยด้านคารวธรรม ด้านสามัคคีธรรม และด้านปัญญาธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 3 ในการนำไปใช้กับนักเรียนระดับและสังกัดอื่น หรือประชากรที่แตกต่างออกไป ควรปรับเปลี่ยนข้อคำถามในแบบวัดให้เหมาะสมกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับในทางการวิจัยใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้

3. ในการนำแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยไปใช้ควรเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนจะได้ตั้งใจทำความสามารถ จะได้ข้อมูลตรงตามสภาพความเป็นจริง และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยคุณลักษณะประชาธิปไตยโดยใช้วิธีอื่น ๆ เช่น การสังเกต การปฏิบัติจริง กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

2. ควรนำแบบวัดคุณลักษณะประชาธิปไตยไปเป็นแนวทางในการวัดคุณลักษณะด้านอื่น ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความมีวินัยในตนเอง ความเมตตากรุณา และนำไปเป็นส่วนหนึ่งในการประเมินเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในด้านคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ในทุกระดับการศึกษาต่อไป

3. ควรนำรูปแบบการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างขององค์ประกอบด้วยโปรแกรมลิสเรล ไปใช้ในการวัดคุณลักษณะด้านอื่นให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY